

RIGA CRYPTO SI LAPONA ENIGEL

- de Ion Barbu -

I Introducere

Perioada dintre cele două războaie mondiale caracterizează literatura autohtonă printr-o **EFERVESCENȚĂ** culturală, grație multitudinii de curente literare, ideologii, curenți și mișcări apărute în acest interval de timp. În cea ce privește poezia modernistă, re remarcăm trei mari scriitori: **Ion Barbu** (modernismul ermetic), **Lucian Blaga** (modernismul de tip expresionist) și **Tudor Arghezi** (modernismul eclectic, clasicizat). Modernismul primește strălucire în opera „Riga Crypto și Lapona Enigel”, scrisă de Ion Barbu, publicată **inițial** în 1924 și integrată apoi în ciclul „Ueenderode” din volumul „Joc secund” în 1930. Subintitulată **„baladă”**, răstoarnă conceptul tradițional, realizându-se ca un amplu poem de unsăptzece și poem alegoric.

II Cuprins

- încadrarea operei într-un curent + 2 trăsături

Modernismul reprezintă o tendință de rennoire în literatura și în arta universală, începând din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și până după al Doilea Război Mondial, fiind caracterizată prin **negarea tradiției** și prin impunerea unor **noi principii de creație**. În literatura română, modernismul este un curent literar promovat de **Eugen Lovinescu** prin intermediul revistei

și al senacului „Sburătorul”. Teoriile lui Eugen Lovinescu pornesc de la ideea că există un spirit al secolului (SAECULUM) care determină sincronizarea culturilor europene, civilizațiile mai puțin dezvoltate fiind influențate de civilizațiile mai dezvoltate. În Istoria Civilizației Române Moderne, Lovinescu susține teoria imitației, preluată de la sociologul francez Gabriel Tarde. Potrivit acestuia, popoarele mai avansate exercită o influență benefică asupra celor mai puțin avansate.

Basada „Liga Crypto și Lăpona Enigme” ilustrează, pe de-o parte, poetica transindividuală și antropomorfă, iar pe de altă parte derchiderea spre intertextualitate, spre relație cu „Luceafărul”, rapodopuă a lui Mihai Eminescu. De asemenea, modernismul este susținut de ambiguitatea textuală și de particularitățile prosodice (sunt omise normele tradiționale de verificare prin verificare neegală, stafe neegale, măsură variabilă, combinații de ritm și ritmuri).

O primă trăsătură ce susține incadrarea textului în modernism este derchiderea spre intertextualitate. Astfel, asemănarea cu opera eminesciană „Luceafărul”, scrisă în 1883, a devenit cheia interpretativă preferată de criticii literari. Astfel, „Liga Crypto și Lăpona Enigme” a fost percepută ca un „Luceafăr întors” datorită inversării planurilor imernării planurilor, dar mai ales datorită faptului că personajul Crypto, fiind la superioară, asemănată cu Luceafărul, invescă neveia de a se naște, de a deveni muritor. Solomon Marcus identifică 3 planuri ale analizei comparative. Primul pune că Liga Crypto

ar fi născut de un lelestem original, care îi limitează destinul.

Al doilea exprimă faptul că Enigel ar fi înmormântat Luceafărul, iar întâlnirea cu Crypto se desfășoară în drumul ei spre Demingul Soare. Ultimul plan indică faptul că Soarele ar avea atributele Luceafărului, iar Enigel-Cătălina riscă să se împiedice de un Crypto-Cătălin.

O altă trăsătură justificativă acestui curent literar este constituită de amestecul prozodiei. Alături de strofă pare, inițial, destul de riguroasă, opera debutând cu strofe de tip răsrit, dar nu este respectată până la final. Pe parcurs, artistul schimbă trăsăturile prozodice în funcție de mesaj și de idee poetică. Maniera versurilor predominantă de 8-9 silabe nu are constanța continuă, ci urmărește ritmurile mai lente sau mai accelerate ale dialogului protagonistilor.

— prezentarea lumii + creația imaginii / idei poetice

Temă operii alegorice este iubirea imposibilă, înșelămintea, conștientizarea omului superior. Cele două personaje sunt conturate în antiteză, în funcție de aspirația fiecareia. Regele Crypto iubeste în umbră și răcoare, simboluri ale existenței vegetative, în timp ce Lopara dăruie pentru a-și îndeplini aspirația spre absolut, simbolizată de soare și de lumină („Mă-nchin la soare - n'elap").

O primă idee poetică este susținută de epitetele și metaforele care denotă spațiul existențial al lui Crypto - „pat de năni", „humă umră", „tron de rouă" - și sugerează a lumii a vegetativului și a umezelii. Este ilustrată a existență care, pe rând este de eternă, pe altă este

de lipsă de consistență ori energie. Frica de soare, justificată de a
și având în vedere finalul baladei, sugerează ~~retinerea~~ *retinerea* personajului
față de îmblăntuire și moarte: „P. rozu, mare / Pite are fel de fel /
Lară-l, uită-l, Enigel / În somn fraged și răcoare”.

O altă imagine poetică ce susține tema iubirii imposibile este
reprezentată de opțiunea *opțiunea* pentru Soare - Lunăstare a lăpănei
aceasta tendă spre atingerea cerului solar, deși în cele mai
idealiste nuanțe prin metafore, hiperbole, epitele: „Mă-nchin la soarele-
nbelet”, „Greu taler numpu în margini versu”. În plus, artzul zilei
definește majoritatea simbolurilor perfectiunii, fiindcă este o mără a
nimicirii lui Crypto, iluzie pentru Enigel, fiind astfel un personaj
inaccessibil pînței umane.

- analiză a două elemente de compozițional

Un prim element compozițional negativ al operei blagi barbiene îl
constituie titlul. La nivel aleriu, acesta este propozițional și anticipează
personajele baladei, coordonate reputație prin conjuncția „și” -
„și Crypto și lăpăna Enigel”. Numele *Ripa Crypto* este alcătuit din
arhaismul „ripă”, care simbolizează statutul de vge al împereilor,
și din grecescul „Crypto”, însemnând „cel tănușit, incifrat”, numele
sugerând izolarea, precum și aspirația spre umbră, umereala. Numele
lăpăna Enigel reprezintă o pînță solară, umană, instanță feminină
superioară, venită din zone nordice, iar „Enigel” provine de la exemplul
latinesc „Angelus” care înseamnă „inger”. Astfel, cele două personaje
aparțin unor regnuri diferite conducând spre ideea incompatibilității.

Un alt element de compoziție îl constituie stratul artistic al operei. Prezența imersiunilor („mult îndărădnis”, „zice-l-az”) și a vocativelor în prima parte a baladei evidențiază oralitatea textului. Monestrelul este portretizat prin intermediul unei comparații „mai alunat ca vinul”, dublată de un epitet „vinu-i vechi”. De asemenea, se remarcă și enumerarea „purpi, panglici, beteli cu fluturi” care sporește stratul artistic al baladei. În portretizarea celor două personaje ale baladei este utilizat epitetul: Brykto este „sterg și nărăvaz”, iar Ixona e „mădă” și „prea ummide”. Se observă superlativele absolute expresive realizate prin adjectivalele „mult” și „prea”.